

HISTORISCHE VERENIGING ALKMAAR

New York heeft Central Park, Londen heeft Hyde Park, Amsterdam heeft het Vondelpark en Alkmaar heeft de Alkmaarder Hout. Wat de eerste drie parken gemeenschappelijk hebben is een gezellige meet&greet-omgeving in het groen voor de stadsbevolking. Sporten, wandelen, ontmoeten, feesten, allerlei activiteiten vinden in alle seizoenen plaats. Anders dan de Hout in Alkmaar; slechts een enkele wandelaar laat zijn of haar hond uit op een doorsnee winterse dag. Deze rust wordt door die natuurbeschermers nagestreefd die voorstanders zijn van behoud van de huidige situatie: een bosachtig park waar de natuur de vrije hand heeft om zich te ontplooien. Of zoals de Bomenwacht het in 1998 verwoordde: “De Hout kan beter zonder de Alkmaarders. De Hout zou het karakter van een reservaat moeten krijgen. Geen faciliteiten toevoegen, liefst alles en iedereen eruit” (Van Kennemerhout tot cultuurpark, uitgave HVA 1998). De voorbeelden in de eerste volzin noemen wij natuurlijk niet voor niets. Ons staat voor ogen een historisch verantwoord stadspark voor de Alkmaarse gemeenschap. De Hout is groot genoeg om rust en beleving te combineren. Hieronder werken we onze argumenten voor deze visie nader uit.

Vanouds is de Alkmaarderhout helemaal niet opgezet als een samenhangend park. Lange tijd hadden slechts enkele afzonderlijke delen van dit gebied een parkachtige inrichting (zoals de Bergerhout, de Westerhout en ook de Middenhout, zijnde het gebied tussen de Wilhelminalaan en de Kennemerstraatweg). In de loop van de tijd zijn daar stukken van afgehaald (zoals aan de noordzijde de Bergerhout) of aan toegevoegd (zoals aan de zuidzijde de Hertenkamp en de Nieuwe Hout met zijn begraafplaatsen). Pas met de aanleg van de Hertenkamp is er tussen deze losse parkelementen samenhang ontstaan. Door Springer is vervolgens de padenstructuur hierop aangepast.

Naast de afzonderlijke parkjes kende het gebied vooral boomkwekerijen, weidegebieden en bleekveldjes. Precies deze percelen zijn in het verleden gebruikt voor het onderbrengen van stedelijke functies als de gevangenis, de Kadettenschool, Koekenbier, Huize Voorhout en het ziekenhuis; functies waarvoor binnen de stad geen ruimte was en dus buiten de singels een plek voor moest worden gevonden. Door de stedelijke voorzieningen te situeren op deze open plekken tussen de parkjes werden hun gebouwen een integraal deel van het park. Van een aantasting van de parkgebieden binnen de Hout was en is dus in feite nauwelijks sprake.

Globaal overheerst in de Hout aan de zuid-westzijde de natuur en heeft de zuid-oostzijde een meer actief karakter. Aan te bevelen is de verschillen in gebruikskarakter van de te onderscheiden plandelen voor de verdere ontwikkeling als leidraad te gebruiken.

Per parkdeel is het gebruikskarakter van de verschillende parkdelen ongeveer als volgt te omschrijven:

Middenhout-Noord: wandel/sportpark

Middenhout Zuid: cultuur/muziekpark

Hertenkamp: kinder-/dierenpark

Westerhout: Natuurpark

HISTORISCHE VERENIGING ALKMAAR

Het totaal van deze parkdelen en de daar aanwezige stedelijke voorzieningen vormen tezamen de huidige Alkmaarderhout.

Het is niet duidelijk of de enigszins armoedige uitstraling van het stadspark een gevolg is van een bewuste keuze om de natuur de vrije hand te laten of het resultaat is van bezuinigingen op het onderhoud. Honderd jaar geleden was er sprake van een vergelijkbare situatie en werd de tuinarchitect Springer om advies gevraagd. Hij pakte het, niet met ieders instemming, groot aan: “Met forsche hand verbrak de heer Springer de oude, vastgeroeste traditie van onaantastbaarheid van het bosch, waardoor dit sedert jaren en jaren aan zichzelf overgeleverd was, waardoor de boomen reikhalsden naar het licht, wier kruinen de leven brengende stralen der zon, de circulatie van frisse lucht afsloten.” (Onze Tuinen, 1920)

De Historische Vereniging Alkmaar heeft als opdracht: het bewaren en bewaken van Alkmaars historische stadsschoon. Dientengevolge hebben wij een mening over het park en de plaats van het ziekenhuis daarin. Het park verdient een herwaardering. Het zou de allure van het Vondelpark of Westerpark in Amsterdam mogen hebben, of, waarom niet, van het Central Park in NY. Wij streven dus naar een stadspark voor het volk waar de geest van Springer zo goed mogelijk gerespecteerd wordt. Daarnaast zou het mooi zijn als in een restauratief herontwerp ruimte wordt gevonden om op enkele plekken ook iets van de vorige ontwerpfases, met name die van de laat-renaissance, barok en Engelse landschapstijl te kunnen tonen.

Het ziekenhuis zou in het park moeten zijn opgenomen. Niet als een enclave, maar als een organisch onderdeel. Wandelroutes zouden dus ook over het ziekenhuisterrein kunnen lopen, waarbij opgemerkt dient te worden dat daardoor niet de beveiliging van het ziekenhuis in gevaar mag komen. Westerlicht en Kadettenschool zouden met hun beschermde status ook onderdeel moeten worden van de publieke verblijfsruimte in het park. Dat geldt overigens voor alle aanwezige stedelijke voorzieningen. Het is heel jammer dat voorzieningen als Koekenbier en Huize Voorhout met hun rug naar het park zijn aangelegd. Bij deze voorzieningen zou integratie met het park steeds het uitgangspunt moeten zijn.

De zone ten noorden van de Julianalaan moet als stiltegebied worden aangemerkt. Evenementen moeten aan de zuidoostkant blijven, rond de muziekkiosk, zoals nu. De rust en privacy bij de entree van de Algemene begraafplaats moet ook gegarandeerd worden. Dus daar geen hoogbouw of drukke aan- en afvoerweg.

Heel belangrijk in onze visie is dat de Harddraverslaan als autovrije allee teruggeven moet worden aan de openbare ruimte voor wandelaars en hardlopers. Bewoners aan de Wilhelminalaan parkeren dan niet meer op de Harddraverslaan, maar op de Wilhelminalaan. Zo kan de ontwikkelingsvisie van de gemeente Alkmaar uit oktober 2010 alsnog uitgevoerd worden. (Ontwikkelingsvisie De Alkmaarderhout Alkmaar, opdrachtgever gemeente Alkmaar 2010, pagina 96)

HISTORISCHE VERENIGING ALKMAAR

De klankbordgroep zou als opdracht aan het landschapsarchitectenbureau Hosper het volgende kunnen meegeven: Reconstrueer de Hout tot het park zoals het door de eeuwen zichtbaar is geweest, volg voor de plek waar het ziekenhuis gepland is de 'healing environment strategie' van adviesbureau Gupta en ontwerp op die plaatsen waar de één op één compensatie wordt toepast 21e -eeuwse landschapsarchitectuur van hoogstaande kwaliteit. Wij voegen daartoe twee afbeeldingen bij: de situatie vòòr en nà de verbouwingen van Roodenburg en Springer.

L.Spaans
Voorzitter Historische Vereniging

F.K.Alkema
Voorzitter werkgroep
Préadvies Ruimtelijke Kwaliteit

HISTORISCHE VERENIGING ALKMAAR

Bijlage 1

De Alkmaarderhout op een prent van 1865 in de laat-Renaissancestijl met een vleugje barok. Zie daar De Alkmaarder Hout voordat hij door Roodenburg werd verbouwd tot een soort Engels landschap, waarvan Springer later trachtte iets mooiers te maken. De groene omkadering markeert ongeveer de plek van het MCA.

